
Viktig at prøveforelesningens hensikt blir oppfylt

KOMMENTAR

JENS PETTER BERG

j.p.berg@medisin.uio.no

Jens Petter Berg er prodekan for forskning ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo.

IVAR PRYDZ GLADHAUG

Forfatterne har ikke oppgitt noen interessekonflikter.

Geir Joner kommenterer i Tidsskriftet at Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo stadig oftere aksepterer at bedømmelseskomiteen velger et emne for prøveforelesningen «som ligger tett opptil eller sammenfaller helt med avhandlingen» (1). Fakultetet er takknemlig for innspill som retter oppmerksomheten mot forskerutdanningen og hvordan den praktiseres.

Dekanatet vil på nytt se gjennom fakultetets rutiner og hvordan de etterleves for å sikre at vi opprettholder den nødvendige faglige avstanden mellom tema for prøveforelesningen og avhandlingen. Det er viktig at dagens instruks etterleves, samtidig som vi ser på hvordan vi best møter hensikten med prøveforelesningen. Nedenfor følger noen vurderinger rundt dagens prøveforelesning og dens plass i doktorgradsprøven.

Bedømmelseskomiteen foreslår og dekanen godkjenner tema for prøveforelesningen som er en selvstendig del av doktorgradsprøven. Instruksene slår fast at prøveforelesningens tema ikke må være slik at kandidaten har mulighet til å referere til eget ph.d.-arbeid eller gis anledning til å fylle ut for svake punkter ved avhandlingen.

Bedømmelseskomiteen vurderer om prøveforelesningen er bestått basert på form, fremføring og innhold. Vurderingen av faglig innhold krever at komiteen har forkunnskap innen temaet. Graden av tematisk avstand mellom avhandling og prøveforelesning er vanskelig å formalisere. Det har blant annet blitt foreslått at ved en avhandling om en biokjemisk problemstilling kunne forelesningen redegjøre for nyere teorier om årsaksforhold til kreft i

tykktarmen (2). Det kan bli en ekstra belastning for komiteen hvis den forventes å ha oppdaterte kunnskaper om et tema som ligger langt unna avhandlingen.

Spørsmålet om tema for prøveforelesningen må sees i relasjon til hva man ønsker å oppnå. Kandidaten skal vise evne til å sette seg inn i og presentere et emne som er forskjellig fra avhandlingens tema. Forelesningens faglige innhold skal bedømmes av en komite som er oppnevnt som eksperter på det som avhandlingen handler om. Medisinsk forskning og formidling er så mangfoldig at det er mulig å løse dette på en god måte uten at prøveforelesningen foregriper disputasen. En annen diskusjon er prøveforelesningens berettigelse i sitt nåværende format. Forelesninger er blant de minst populære undervisningsformene ved Det medisinske fakultet, studentene foretrekker mer interaktiv læring. En tanke er at fakultetet gir tema for en undervisningstime, ikke nødvendigvis en forelesning, i forbindelse med innlevering av avhandlingen. Det ville gi et større spillerom for andre og mer utfordrende undervisningsmetoder enn den tradisjonelle forelesningen. Men inntil det eventuelt skjer en slik endring i prøveforelesningens format vil Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo følge nøye med på at de foreslåtte emnene for prøveforelesningene er bedre i samsvar med instruksene.

LITTERATUR

1. Joner G. Prøveforelesning og morgendagens forskere – nok en gang. Tidsskr Nor Legeforen 2019; 139. doi: 10.4045/tidsskr.19.0449. [PubMed] [CrossRef]
2. Vaglum P. Doktorgradens prøveforelesning har for snevert emnevalg. Tidsskr Nor Legeforen 2013; 133: 1433–4. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 4. november 2019. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.19.0646
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. februar 2026.